

Sygn. akt XXV C 2962/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 1 marca 2023 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: Sędzia Sądu Okręgowego Paweł Duda

Protokolant: sekretarz sądowy Patryk Kaniecki

po rozpoznaniu w dniu 8 lutego 2023 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa **S. B.**

przeciwko (...) **Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. i J. S.**

o ustalenie nieważności umowy, ewentualnie o ustalenie nieważności aneksów do umowy

I. oddała powództwo główne i powództwo ewentualne;

II. zasądza od S. B. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w W. kwotę 10.817 zł (dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;

III. nakazuje pobrać od S. B. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. kwotę 7.029,49 zł (siedem tysięcy dwadzieścia dziewięć złotych czterdzieści dziewięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt XXV C 2962/18

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 1 marca 2023 r.

Powódka S. B. pozwem pozwie z dnia 30 maja 2018 r., skierowanym przeciwko pozwanemu (...) Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą w W., który

w toku postępowania zmienił nazwę na (...) Spółka Akcyjna, wniosła o:

1. ustalenie w stosunku do powódki S. B. nieważności umowy kredytu hipotecznego (...) (...) z dnia 25 lutego 2010 r. zawartej przez powódkę z (...) Bank S.A.,

ewentualnie, na wypadek nieuwzględnienia powyższego żądania:

2. ustalenie w stosunku do powódki S. B. nieważności Aneksu nr 1 z dnia 25 lutego 2010 r. do umowy kredytu hipotecznego (...) (...) zawartej przez powódkę z (...) Bank S.A.

oraz

3. ustalenie w stosunku do powódki S. B. nieważności Aneksu nr 3 z dnia

22 maja 2012 r. do umowy kredytu hipotecznego (...) (...) zawartej przez powódkę z (...) Bank S.A.

Na uzasadnienie powyższych żądań powódka podała, że od 2005 r. cierpiała na powracające (...). W związku z tym od 2006 r. przez kolejne lata, aż do marca 2012 r. powódka przyjmowała leki (...), a także leki nasenne. Leczenie nie było systematyczne, gdyż zdarzały się okresy, gdy powódka sama odstawiała leki i ich nie przyjmowała przez czas od kilku tygodni do kilku miesięcy. Pod koniec 2009 r., po 20 latach małżeństwa, powódka podjęła decyzję o rozstaniu z mężem i w związku z tym postanowiła wyprowadzić się z domu. W związku z zamiarem nabycia mieszkania powódka udała się do oddziału (...), gdzie doradca kredytowy poinstruował ją jakie kroki powinna podjąć, aby dokonać zakupu mieszkania na kredyt i przeprowadził powódkę przez cały proces kredytowy. Powódka wskazała, że była wówczas w mocno niestabilnym stanie psychicznym, nie przyjmowała leków, była niewyspana, jej myślenie było spowolnione. W dniu 25 lutego 2010 r. powódka razem z jej ówczesnym mężem J. S., jako współkredytobiorcą, zawarli z pozwanym bankiem umowę kredytu hipotecznego (...) nr (...) na kwotę 423.026,80 zł, z czego kwota 376.000 zł została przeznaczona na zakup lokalu a 20.000 zł na refinansowanie zapłaconego zadatku. W tym samym dniu nastąpiło podpisanie Aneksu nr 1 „(...)” do umowy kredytu, do czego powódkę namówił doradca kredytowy, przedstawiając ofertę jako atrakcyjną, pozwalającą obniżyć wysokość miesięcznej raty. Doradca nie przedstawił powódce innych konsekwencji zawierania aneksu. Pod koniec 2011 r. stan psychiczny i fizyczny powódki był zły, rozstawała się z mężem (...), w wyniku czego zaczęła tracić niezbędne w tym zawodzie kontakty, a w konsekwencji propozycje pracy. Z powodu chwilowych trudności finansowych w spłacie kredytu współkredytobiorcy przystąpili do Aneksu nr 2 do umowy kredytu, podpisanego 14 grudnia 2011 r., przewidującego karencję w spłacie kredytu na okres 3 miesięcy. Jednocześnie pod koniec 2011 r. powódka otrzymała od banku z jego inicjatywy maila z ofertą zawarcia kolejnego aneksu, skutkiem którego miało być obniżenie rat kredytowych przez okres 5 lat. Opierając się na rekomendacji doradców kredytowych powódka wraz z współkredytobiorcą podpisała w dniu 22 maja 2012 r. Aneks nr 3 do umowy kredytu. Doradca kredytowy również w przypadku tego aneksu nie zwrócił powódce uwagi na możliwe konsekwencje finansowe aneksu związane z kapitalizacją. Od czerwca 2012 r. powódka jest pod stałą opieką psychiatry, który rozpoznał u niej chorobę (...). Powódka wskazała, że podczas zawierania umowy kredytu oraz Aneksu nr 1 i Aneksu nr 3 do tej umowy znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, co skutkuje nieważnością tych czynności prawnych. Bank uzależnił udzielenie przedmiotowego kredytu od równoczesnego przystąpienia do Aneksu nr 1. Kredytobiorcom nie udzielono jednak pełnych i zrozumiałych informacji o sposobie rozliczenia kredytu po upływie okresu obowiązywania aneksu oraz wpływie aneksu na zwiększenie pierwotnego kapitału kredytu i kwocie zwiększenia zobowiązania. Powódka zarzuciła, że przy zawieraniu Aneksu nr 1 bank naruszył względem niej przepisy ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, poprzez działanie wprowadzające w błąd oraz poprzez zaniechanie wprowadzające w błąd, ze względu na brak przekazania pełnych informacji o skutkach finansowych aneksu.

Z ostrożności procesowej powódka podała, że postanowienia zawartego Aneksu nr 1 naruszają przepisy art. 69 Prawa bankowego, gdyż w treści zmienionego przez Aneks nr 1 stosunku prawnego nie określono kwoty kredytu, zasad spłat oraz zabezpieczenia kredytu – po ich modyfikacji. Zastosowany przez bank mechanizm odraczania rat na znaczący okres,

a następnie ich kapitalizacji, co spowodowało zwiększenie kwoty zadłużenia, należy ocenić jako sprzeczny z naturą kredytu bankowego, gdyż w ten sposób nie zachowano ustawowej konstrukcji kredytu, której przedmiotowo istotnym elementem jest obowiązek zwrotu kwoty otrzymanej. Zawarcie Aneksu nr 1 skutkowało koniecznością zastosowania obowiązującej

w tym czasie ustawy o kredycie konsumenckim w zakresie odnoszącym się do rat odroczonej. W aneksie nie wskazano jednak łącznej kwoty, której płatność podlegała odroczeniu, a która w istocie stanowiła kwotę udzielonego dodatkowo kredytu konsumenckiego, informacji o całkowitym koszcie kredytu i rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania w odniesieniu do dodatkowego kredytu konsumenckiego, informacji

o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty dodatkowego kredytu konsumenckiego, informacji o prawie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego. Zadaniem powódki, Aneks nr 1 z przyczyn wyżej opisanych jest sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, narusza dobre obyczaje, rażąco narusza interes powódki jako konsumenta, co prowadzi do jego nieważności. Działanie banku wypełnia także znamiona praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, zgodnie z art. 24 ust 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o

ochronie konkurencji i konsumentów poprzez: naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji, proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów lub proponowania nabycie usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru. Powódka podała, że również przy zawieraniu Aneksu nr 3 nie przekazano jej pełnych danych kwotowych, nie wyjaśniono jej mechanizmu kapitalizacji, w tym nie zwrócono uwagi na zwiększenie zobowiązania, pomimo jego systematycznej spłaty. Aneks nr 3 jest zatem nieważny z tych samych przyczyn, co Aneks nr 1.

Pozwany (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Pozwany podniósł w pierwszej kolejności, że powódka nie posiada interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieważności umowy kredytu oraz Aneksów nr 1 i 3 do tej umowy, bowiem przysługuje jej dalej idące roszczenie o zwrot nienależnych świadczeń z tytułu rat kredytu, spełnionych w wykonaniu umowy kredytu. Ustalenie nieważności umowy kredytu i Aneksów nr 1 i nr 3 do umowy nie zakończy definitywnie rozliczeń pomiędzy stronami, bowiem strony będą zobowiązane zwrócić sobie wzajemnie otrzymane świadczenia. Pozwany wskazał, że powódka nie wykazała ziszczenia się przesłanek z art. 82 k.c., tj. by umowa kredytu i aneksy do tej umowy zostały zawarte przez powódkę w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie przez nią decyzji i wyrażenie woli. W okresie zawierania umowy i aneksów powódka dokonała także szeregu innych czynności prawnych, m.in. zawarła przedwstępną umowę nabycia prawa własności lokalu mieszkalnego i umowę przeniesienia prawa własności lokalu mieszkalnego, który nabyła za środki pochodzące

z przedmiotowego kredytu, a także zawarła majątkową umowę małżeńską – których ważności i skuteczności nie kwestionuje. Wszystkie działania przedsięwzięte przez powódkę w tym okresie były racjonalne. Pozwany zarzucił przedawnienie roszczenia powódki opartego na podstawie art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz podniósł, że roszczenia takiego nie można dochodzić w postępowaniu o ustalenie. Bank nie dopuścił się względem powódki nieuczciwej praktyki rynkowej przy zawieraniu Aneksów nr 1 i nr 3 do umowy, bowiem aneksy te odpowiadały ówczesnym potrzebom małżonków S., którzy na podstawie umów

o dzieło otrzymywali nieregularne dochody, zaś jedynie powódka partycypowała w kosztach kredytu. Treść aneksów jest zrozumiała, a przy ich zawarciu powódka nie została wprowadzona w błąd, przedstawiono powódce parametry kredytu i skutki aneksów. Aneksy w żaden sposób nie naruszają swojej treścią zasad współżycia społecznego. Bezpodstawny jest zarzut powódki dotyczący naruszenia przez aneksy przepisów ustaw o kredycie konsumenckim, gdyż ustawy te nie przewidują sankcji nieważności za jakiegokolwiek uchybienia formalne. Aneksy nr 1 i 3 nie mogą być nieważne ze względu na naruszenie art. 69 Prawa bankowego, bowiem przepis ten dotyczy jedynie treści dokumentu obejmującego umowę kredytu.

Postanowieniem z dnia 8 sierpnia 2019 r. Sąd na podstawie art. 195 § 2 k.p.c. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego J. S..

Pozwany J. S. na terminie rozprawy z dnia 8 lutego 2023 r. oświadczył, że zgadza się w całej rozciągłości z powództwem S. B..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

S. S. (2) (obecnie S. B.) i jej ówczesny mąż J. S. w dniu 5 lutego 2010 r. zawarli z P. J. umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości lokalowej nr (...) przy ulicy (...) w W. za łączną cenę 396.000 zł, w tym kwota 376.000 zł miała pochodzić z kredytu hipotecznego. Małżonkowie byli

w trakcie rozstania i S. S. (2) zamierzała wyprowadzić się z mieszkania zajmowanego dotychczas wspólnie z J. S.. Nabywane mieszkanie miało być przeznaczone dla powódki. Pomimo rozstania J. S. zobowiązał się wystąpić jako współkredytobiorca, gdyż powódka samodzielnie nie miałaby zdolności kredytowej. Miał to być także sposób rozliczenia majątkowego stron, gdyż J. S. pozostało do dyspozycji mieszkanie zajmowane wspólnie przez małżonków, ale także pomoc ze strony J. S. na wypadek, gdyby powódka utraciła płynność finansową. Uzyskiwane wówczas przez

powódkę i jej męża dochody były nieregularne i specyficzne ze względu na pracę artystyczną. Powódka pracowała wówczas na podstawie umów o dzieło jako scenograf teatralny i kostiumolog, uzyskując miesięczne dochody na poziomie około 7.000 zł. J. S. był reżyserem teatralnym, świadczył pracę na podstawie umów o dzieło i osiągał dochody na poziomie około 11.000 zł miesięcznie. Powódka miała obawy, że po pokryciu opłat związanych z utrzymaniem mieszkania, kosztów życia, podróży, kosztów związanych

z uzupełnieniem narzędzi potrzebnych do pracy zawodowej, nie będzie miała środków na pokrycie raty kredytu. W celu uzyskania kredytu na zakup mieszkania powódka zgłosiła się do doradcy finansowego z (...) S.A. – B. S.. Powódce zależało na szybkim przeprowadzeniu procedury udzielenia kredytu i na uzyskaniu jak najniższej raty kredytowej, w celu poukładania swoich spraw finansowych po rozstaniu z mężem. W toku kilku spotkań B. S. przedstawił powódce oferty kredytowe i dokonał ich porównania, poinformował powódkę o wszystkich kosztach związanych z kredytem, w tym

o ubezpieczeniach i prowizji. Z doradcą finansowym powódka spotkała się około 4-5 razy, ze względu na konieczność zgromadzenia dokumentacji. Procedura kredytowa miała standardowy przebieg, zachowanie powódki nie odbiegało od społecznie przyjętych norm. Najkorzystniejsze dla powódki warunki kredytu oferował (...) Bank S.A. Bank ten oferował rozwiązanie umożliwiające płacenie połowy raty kredytowej przez okres

18 miesięcy, które odpowiadało powódce, jako adekwatne do jej ówczesnych potrzeb. Doradca finansowy wyjaśniał powódce specyfikę takiego rozwiązania i związane z nim koszty. S. B. i J. S. w dniu 5 lutego 2010 r. złożyli do (...) Banku S.A. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego (...) w kwocie 396.000 zł na zakup praw do lokalu mieszkalnego nr (...) przy ul. (...) w W. i refinansowanie zadatku oraz w dodatkowej kwocie 16.184 zł na inwestycję finansową w ramach programu (...). W treści wniosku zawarto informację, że wnioskodawcy chcą skorzystać z opcji „(...)” (umowa przedwstępna sprzedaży nieruchomości – k. 228-230, wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego wraz z załącznikami – k. 231-243, pisemne zeznania świadka B. S. – k. 585-588, częściowo przesłuchanie powódki S. B. – k. 761v-762v., częściowo przesłuchanie pozwanego J. S. – k. 762v.-763).

W dniu 25 lutego 2010 r. (...) Bank S.A. oraz J. S. i S. B. (nosząca wówczas nazwisko B.), jako kredytobiorcy, zawarli umowę kredytu hipotecznego (...) nr (...), sporządzoną w dniu 23 lutego 2010 r.

Na mocy tej umowy Bank udzielił kredytobiorcom kredytu w kwocie 423.026,80 zł, z przeznaczeniem na: 1) zakup nieruchomości (lokalu mieszkalnego (...) W.) na rynku wtórnym w wysokości 376.000 zł, 2) refinansowanie zadatku w kwocie 20.000 zł, 3) pożyczkę (inwestycje w (...)) na rachunek (...) S.A. w wysokości 16.184 zł, 4) opłaty okołokredytowe w wysokości 478,64 zł, 5) ubezpieczenie ochrony prawnej tytułu prawnego do nieruchomości („title insurance”) w wysokości 10.364,16 zł. Okres kredytowania ustalony został na 240 miesięcy, rodzaj rat jako raty równe, a termin ostatecznej spłaty kredytu na 7 kwietnia 2030 r. (pkt I-III Części Szczególnej Umowy i § 2 ust. 1 i 2 Części Ogólnej Umowy).

W umowie wskazano, że spłata wszelkich zobowiązań z tytułu umowy będzie dokonywana w złotych na rachunek kredytu, w terminach, kwotach i na rachunek wskazany w harmonogramie spłat (§ 4 ust. 2 i 4 Części Ogólnej Umowy).

Według umowy, oprocentowanie kredytu stanowi sumę marży kredytowej i stawki referencyjnej 12M WIBOR dla waluty kredytu, która jest wskazana w Części Szczególnej Umowy. Stawka referencyjna 12M (12) ulega zmianie w okresach rocznych pod warunkiem zmiany o przynajmniej 10 punktów bazowych w stosunku do stawki referencyjnej poprzednio obowiązującej (...). Stawka referencyjna 12M (12) obliczana jest do dwóch miejsc po przecinku jako średnia ze stawki 12M z pierwszych pięciu dni roboczych miesiąca poprzedzającego 12-miesięczny okres obowiązywania stawki (§ 5 ust. 1-3 Części Ogólnej Umowy). Wysokość oprocentowania kredytu w dniu udzielenia określona została na 8,86%, marża banku na 4,15%, docelowa marża banku (po wpisie hipotek) na 2,15%, indeks bazowy banku dla waluty z dnia sporządzenia umowy na 4,71% (pkt IV Części Szczególnej Umowy).

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu przewidziano w umowie m.in.: 1) hipotekę zwykłą na kwotę 423.026,80 zł i hipotekę kaucyjną do kwoty 296.118,76, zł ustanowione kredytowanej nieruchomości, której własność będzie

przysługiwać kredytobiorcom na zasadach wspólności ustawowej małżeńskiej, 2) cesję praw z polisy ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych w/w nieruchomości, 3) cesję praw z produktu inwestycyjnego (...) (pkt V Części Szczególnej Umowy).

(umowa kredytu hipotecznego (...) nr (...), sporządzona dnia 23.02.2010 r. – k. 89-97).

W dniu 25 lutego 2010 r. S. B. i J. S. zawarli umowę sprzedaży, na podstawie której nabyli lokal mieszkalny nr (...) przy ulicy (...) w W. do majątku wspólnego na zasadach wspólności majątkowej małżeńskiej (umowa sprzedaży z 25.02.2010r. – k. 245-250).

Następnie strony zawarły aneks „(...) z dnia 19 kwietnia 2010 r. do przedmiotowej umowy kredytu hipotecznego. Przedmiotem tego Aneksu była zmiana postanowień umowy kredytu hipotecznego w związku ze skorzystaniem przez kredytobiorcę z oferty (...), na podstawie której kredytobiorca uzyskuje prawo do odroczenia zapłaty części rat kredytowych przez okres 18 miesięcy. Kredytobiorcy potwierdzili w Aneksie, iż wyrażają zgodę na podwyższenie przez bank marży o 2,95 punktu procentowej w skali roku, przez okres 18 miesięcy od dnia wejścia w życie aneksu, co nastąpiło z dniem 19 kwietnia 2010 r. (§ 1 ust. 1 Aneksu). Bank wyraził zgodę na odroczenie płatności części rat kredytowych kredytu naliczonych zgodnie z ust. 1. Jednocześnie ustalono, że w okresie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie Aneksu kredytobiorcy są zobowiązani do zapłaty rat w stałej wysokości wynoszącej 1.654,44 zł, która jest ratą kapitału (§ 1 ust. 2 Aneksu). Wysokość należnych rat w okresie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego Aneksu wyliczana jest od aktualnego salda zadłużenia pomniejszanego o zapłacone raty kredytowe zgodnie z ust. 2, które zaliczane są w całości na poczet spłaty kapitału kredytu, przy jednoczesnym podwyższeniu marży Banku o 2,95 punktu procentowego w skali roku (§ 1 ust. 3 Aneksu). Bank po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego Aneksu wyliczy sumę kwot wszystkich odroczonej rat naliczonych przez bank zgodnie z ust. 1 (przy uwzględnieniu podwyższonej marży Banku o 2,95%) i ust. 2 i doliczy ją do salda kredytu pozostającego do spłaty, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6, na co kredytobiorca wyraża zgodę. Bank niezwłocznie prześle do kredytobiorcy nowy harmonogram spłat. Saldo kredytu pozostającego do spłaty na dzień poprzedzający dodanie odroczonej części rat kredytu jest równe saldu kredytu pomniejszonemu o częściowe płatności rat opisane w ust. 2 (§ 1 ust. 4 Aneksu) (Aneks „(...) z dnia 19.04.2010 r. – k. 98-100).

W dniu 10 października 2011 r. S. B. otrzymała za pośrednictwem poczty elektronicznej wiadomość od R. C. – starszego specjalisty ds. windykacji klientów (...) Banku S.A., że efektem kończącej się promocji kredytowej będzie istotny wzrost wysokości opłacanej raty. W związku z tym przesłano powódce propozycję restrukturyzacji kredytu o nazwie „(...)”, polegającą na płatności połowy raty przez 5 lat wraz z wydłużeniem okresu kredytowania o 60 miesięcy. W treści wiadomości wyjaśniono, że restrukturyzacja polega na zawieszeniu płatności części raty: w okresie 5 lat spłata jest księgowana w całości wyłącznie na spłatę kredytu, zaś niespłacana w czasie promocji część raty odkładana jest na koniec pięcioletniego okresu i po tym okresie cała kwota jest doliczana do salda kredytu, w konsekwencji na nowo obliczona jest rata, zaś żeby nie spowodować nagłego wzrostu raty po zakończeniu promocji jednocześnie wydłużony jest okres kredytowania, w każdej chwili można zrezygnować z aneksu (nie musi trwać 5 lat). Powyższą propozycję powódka przesłała mailem doradcy finansowemu B. S. z prośbą o opinię. B. S. w e-mailu z 11 października 2011 r. poinformował powódkę, że jeśli nie poradzi sobie z obecną ratą, to są dwa wyjścia: albo przeniesienia kredytu do innego banku, albo skorzystanie z opcji restrukturyzacji (wówczas znów powódka uzyskuje czas na poukładanie swoich spraw) (wydruk wiadomości e-mail z 10.10.2011 r. i z 11.10.2011 r. – k. 106-107).

Następnie powódka prowadziła rozmowy telefonicznie z K. D. – specjalistą ds. restrukturyzacji kredytów hipotecznych w (...) Banku S.A., dotyczące obniżenia wysokości raty kredytu. Powódka miała wówczas problem z płynnością finansową, chciała przetrwać najbliższy okres, podczas tych rozmów powódka płakała, była rozemocjonowana. W dniu 21 listopada 2011 r. powódka otrzymała od K. D. za pomocą poczty elektronicznej symulację obniżenia raty kredytu, w związku ze złożonym przez kredytobiorców wnioskiem. Zgodnie z symulacją, w razie zawarcia „aneksu (...)” rata

aktualna wynosi 4.126,57 zł, rata w ofercie (...) na 5 lat: 2.100 zł, rata po zakończeniu oferty (...): 4.616 zł. W odpowiedzi na powyższą symulację powódka w dniu 21 listopada 2011 r. odpisała K. D., że „wszystko jest zrozumiałe (oprócz tego że mój kredyt jest wyższy o prawie sto tysięcy... [...] ale to już będę załatwiać gdzie indziej)” (wydruk wiadomości e-mail z 21.11.2011 r. – k. 108-110v., zeznania świadka K. D. – k. k. 410-411v.).

W dniu 14 grudnia 2011 r. strony zawarły Aneks nr 2 z do przedmiotowej umowy kredytu, na podstawie którego bank udzielił kredytobiorcom karencji w spłacie kapitału oraz odsetek kredytowych na okres 3 miesięcy, począwszy od 7 stycznia 2012 r. W Aneksie postanowiono, że kwota wymagalnych zaległych odsetek, naliczonych do dnia podpisania Aneksu zostanie skapitalizowana i powiększy kwotę kapitału kredytu, na co kredytobiorca wyraża zgodę, zaś odsetki naliczane w okresie trwania karencji spłaty będą kapitalizowane i będą powiększać kwotę kapitału kredytu w dniu ich naliczenia, na co kredytobiorcy wyrazili zgodę. Aneks ten sporządzony został na prośbę S. B., która miała wówczas problemy z terminowym regulowaniem zobowiązań z tytułu przedmiotowej umowy (Aneks nr 2 z dnia 14.12.2011 r. do umowy kredytu – k. 102-105, częściowo przesłuchanie powódki S. B. – k. 761v.-762v.).

Po zakończeniu okresu karencji wprowadzonego w/w Aneksem powódka znów prowadziła rozmowy z K. D. dotyczące obniżenia wysokości rat z tytułu przedmiotowego kredytu. K. D. w dniu 11 kwietnia 2012 r. przesłał powódce za pomocą poczty elektronicznej kolejną ofertę zawarcia aneksu (...), według dwóch propozycji. W jednej z nich rata w ofercie (...) wynosiłaby przez 5 lat 2.000 zł (zgodnie z informacją co do wysokości raty przekazaną przez powódkę), a według drugiej propozycji rata w ofercie (...) na 5 lata wynosiłaby 2.260 zł. W treści tej wiadomości podano wysokość rat, jakie będą obowiązywać po zakończeniu aneksu (...) według każdego z dwóch wariantów (odpowiednio 3.948 zł i 3.799 zł) oraz wskazano, że przez 5 lat spłacany będzie tylko kapitał kredytu, a różnica pomiędzy ratą aktualną a ratą w ofercie to odsetki, które doliczą się do salda kredytu po zakończonym okresie restrukturyzacyjnym (wydruk wiadomości e-mail z 11.04.2012 r. – k. 110-110v.).

Ze względu na trudną sytuację finansową związaną z brakiem pracy, powódka postanowiła skorzystać z przedstawionej oferty aneksu (...), aby uzyskać niższą ratę kredytu. W dniu 22 maja 2012 r. strony zawarły Aneks nr 3 do przedmiotowej umowy kredytu.

W Aneksie postanowiono, że okres spłaty kredytu zostaje przedłużony do dnia 7 października 2034 r. (§ 1 ust. 1) oraz że zmianie ulegają na czas określony zasady spłaty kredytu w ten sposób, że w okresie 60 miesięcy od dnia wejścia w życie aneksu kredytobiorca zobowiązany jest do zapłaty miesięcznych rat określonych umową kredytu do kwoty 2.000 zł każda. Spłaty te będą w całości zaliczane na poczet spłaty kapitału kredytu. Spłata pozostałej części każdej raty zostaje odroczone na okres 60 miesięcy. Odsetki od kapitału kredytu będą naliczane na bieżąco, jednakże ich spłata zostaje zawieszona na warunkach określonych w ust. 5 (§ 1 ust. 2 Aneksu). Bank po upływie 60 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego Aneksu doliczy do salda kapitału kredytu odsetki, których spłata została zawieszona na podstawie § 1 ust. 2. Spłata kredytu (w tym odroczonej części rat) wraz z należnymi odsetkami nastąpi na zasadach określonych umową kredytu. Bank niezwłocznie prześle kredytobiorcy nowy harmonogram spłat (§ 1 ust. 5 Aneksu). W Aneksie postanowiono również, że za sporządzenie niniejszego Aneksu Bank pobiera opłatę zgodną z obowiązującą Tabelą Prowizji i Opłat (...) S.A., która wynosi 1% kapitału kredytu pozostającego do spłaty wg stanu na dzień podpisania niniejszego Aneksu – kapitalizacja opłaty (§ 4 ust. 1 Aneksu). W Aneksie wskazane zostały również całkowity koszt kredytu i rzeczywista roczna stopa oprocentowania kredytu – na dzień sporządzenia Aneksu, z uwzględnieniem zwiększenia kwoty kapitału kredytu (§ 4 ust. 2 Aneksu) (Aneks nr 3 z dnia 22.05.2012 r. do umowy kredytu – k. 111-114, częściowo przesłuchanie powódki S. B. – k. 761v.-762v.).

W momencie zawierania przedmiotowej umowy kredytu hipotecznego i Aneksu (...) (...) do tej umowy powódka znajdowała się w dobrym stanie psychicznym, cierpiała jednak na migreny. Podczas zawierania Aneksu nr 3 do umowy stan psychiczny powódki był gorszy, miała obniżony nastrój (częściowo przesłuchanie powódki S. B. – k. 761v.-762v., częściowo przesłuchanie powoda J. S. – k. 762v.-763).

S. B. podejmowała leczenie(...) w trybie ambulatoryjnym. W toku leczenia rozpoznano u niej zaburzenia (...) i zaburzenia zachowania spowodowane (...) (w dniu 9 stycznia 2008 r.), reakcją na ciężki stres i zaburzenia (...) (w dniu 16 października 2009 r.), (...) (po raz pierwszy w dniu 29 lipca 2011 r.), zaburzenia (...) (po raz pierwszy w dniu 5 czerwca 2012 r.), zaburzenia (...) (opisywane w dniu 20 czerwca 2017 r.), obecnie – stan (...) (podczas konsultacji z dnia 6 listopada 2018 r.). Powódka była przewlekle leczona farmakologicznie z rozpoznaniem migreny, opisywano także uzależnienie od preparatu (...) w przeszłości. W procesie leczenia wdrożona została u powódki systematyczna farmakoterapia (...). W okresie zbliżonym do terminów kwestionowanych przez powódkę czynności prawnych była ona konsultowana w warunkach ambulatoryjnych. Opisywano wówczas zgłaszany przez powódkę ból głowy (wpis z 1 marca 2010 r.), przeziębienie i ból gardła (9 kwietnia 2010 r.), trwającą od 2 dni migrenę (2 marca 2012 r.), nastrój obniżony, płaczliwość (31 maja 2012 r.). W dokumentacji medycznej nie opisywano działań niepożądanych stosowanej farmakoterapii. W protokołach rozpraw w trwającej wówczas sprawie rozwodowej przed Sądem Okręgowym w Warszawie pod. sygn. akt III C 1359/11 nie opisywano nieadekwatności funkcjonowania powódki w sytuacjach stawiennictwa przed Sądem (w dniach 11 czerwca 2012 r. i 17 września 2012 r.). W okresie zbliżonym do zawierania umowy kredytu z dnia 23 lutego 2010 r. oraz aneksów z dnia 19 kwietnia 2019 r. i z dnia 22 maja 2012 r. powódka nie ujawniała ostrych objawów chorób psychicznych bądź dysfunkcji poznawczych, które wyłączałyby świadome lub swobodne powzięcie przez nią decyzji i wyrażenie woli (dokumentacja medyczna z leczenia powódki – k. 30-84, k. 551-556, k. 560-562, opinia biegłych sądowych psychologa klinicznego T. G. i psychiatry M. M. – k. 490-506, k. 606-610, k. 622-627, k. 662-672, k. 718-726).

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 17 września 2012 r. (prawomocnym z dniem 9 października 2012 r.) orzekł rozwód związku małżeńskiego zawartego między J. S. a S. B. (odpis zupełny aktu małżeństwa – k. 29-29v.).

W dniu 14 grudnia 2016 r. S. B. złożyła do (...) Banku S.A. za pośrednictwem poczty elektronicznej reklamację dotyczącą przedmiotowej umowy kredytu. Powódka wskazała, że kwota kredytu widniejąca w umowie wynosi 423.026,80 zł, suma rat wpłaconych w latach 2010-2016 wynosi 137.237,40 zł, zaś suma zadłużenia na dzień 19 października 2016 r. wynosi 465.854,07 zł. Powódka wniosła o umożliwienie spłaty kredytu na uczciwych warunkach oraz sprowadzenie jej zadłużenia do uczciwych proporcji (wydruk wiadomości e-mail z dnia 14.12.2016 r. – k. 123-124).

Powódka wystąpiła również do Rzecznika Finansowego w sprawie nieuczciwego postępowania pozwanego banku przy procesie restrukturyzacji kredytu hipotecznego poprzez niepoinformowanie jej o konsekwencjach finansowych wynikających z zawarcia aneksów do umowy dotyczących restrukturyzacji. Rzecznik Finansowy w piśmie z dnia 29 maja 2017 r. zwrócił się do pozwanego banku o udzielenie szczegółowych informacji dotyczących procedury zawarcia z powódką umowy kredytu, jak również aneksów do umowy, oraz o szczegółowe wyliczenie zobowiązania z tytułu umowy. W odpowiedzi na pismo Rzecznika Finansowego (...) S.A. w piśmie z dnia 30 czerwca 2017 r., uzupełnionym pismem z dnia 28 września 2017 r., poinformował powódkę, że postanowienia umowy kredytu i aneksów do umowy zostały powódce przedstawione na jej pisemny wniosek, a następnie przez nią zaakceptowane i podpisane. Bank wskazał, że przystąpienie do produktu inwestycyjnego (...) oraz zawarcie Aneksu „(...)” nie było warunkiem udzielenia powódce kredytu oraz że powiększenie kapitału do spłaty nastąpiło w efekcie doliczenia sumy rat odroczonej w czasie trwania aneksów, co wynika wprost z treści ich postanowień, na które kredytobiorcy wyrazili zgodę (pismo Rzecznika Finansowego z 29.05.2017 r. – k. 125-127v., pismo banku z 30.06.2017 r. wraz z załącznikami – k. 128-136, pismo banku z 28.09.2017 r. – k. 137-137v).

Pismem z dnia 23 października 2017 r. pełnomocnik powódki zwrócił się do pozwanego banku z propozycją przeprowadzenia rozmów w kierunku polubownego i definitywnego uzgodnienia warunków spłaty kredytu udzielonego na podstawie umowy kredytu hipotecznego wraz z aneksami, a także zadłużenia powstałego na skutek jednostronnego i niezgodnionego z klientką obciążenia jej

rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego ponad przyznany limit wraz z usunięciem wpisu o zaległości w rejestrze (...). W odpowiedzi bank w piśmie z dnia 24 listopada 2017 r. wskazał, że postanowienia umowy i aneksów są jednoznaczne, zaś dane raportowane do (...) SA odzwierciedlają stan faktyczny (pismo powódki z 23.10.2017 r. – k. 142-147, pismo banku z 24.11.2017 r. – k. 149-152).

W dniu 10 października 2019 r. powódka sprzedała lokal mieszkalny nr (...) przy ulicy (...) w W. za kwotę 380.000 zł i na podstawie uprzednio sporządzonej promesy pozwany bank dokonał zwolnienia hipotek ustanowionych na jego rzecz. Środki pochodzące ze sprzedaży lokalu zostały w całości wpłacone na przedterminową częściową spłatę spornego kredytu. Wpłata kwota nie doprowadziła do całkowitej spłaty kredytu. Pismem z dnia 20 stycznia 2023 r. (...) S.A. wezwał powódkę do spłaty zaległości

z tytułu przedmiotowego kredytu w kwocie 25.518,39 zł, w skład której wchodzi kapitał w wysokości 12.267,20 zł, odsetki umowne w wysokości 9.855 zł, odsetki za opóźnienie w spłacie kapitału w wysokości 3.391,99 zł, koszty i opłaty w wysokości 4,20 zł (promesa – k. 327, akt notarialny z dnia 10.10.2019 r. – k. 328-332, dyspozycja częściowej przedterminowej spłaty – k. 333, wezwanie do zapłaty z 20.01.2023 r. – k. 758-759, harmonogram spłat do umowy kredytowej – k. 760).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Sąd uznał za wiarygodne obiektywne dowody z wymienionych dokumentów, jako że nie budziły one wątpliwości co do ich autentyczności i nie były kwestionowane przez żadną ze stron postępowania.

Sąd dał w całości wiarę zeznaniom świadka B. S., w których świadek opisał okoliczności i proces zawarcia przedmiotowej umowy kredytu hipotecznego i Aneksu „(...)”, w tym przyczyny zawarcia tego aneksu uwarunkowane ówczesną sytuacją życiową powódki do umowy, która ze względu na rozstanie z mężem chciała płacić przez pewien okres czasu niższe raty kredytowe w celu uzyskania czasu na poukładanie swoich spraw finansowych po rozstaniu. Świadek był osobą niezainteresowaną w żaden sposób wynikiem rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Jego zeznania złożone na piśmie były zatem bezstronne i obiektywne. Świadek w zeznaniach przedstawił szczegółowo okoliczności faktyczne związane z zawieraniem umowy kredytu i ww. Aneksu, w tym opisał przebieg rozmów z powódką i jej ówczesnym mężem oraz zakres udzielanych im informacji. Zeznania świadka tworzyły spójną i logiczną całość przedstawiającą proces zawierania umowy kredytu i Aneksu „(...)” do umowy, zatem nie budziły żadnych wątpliwości. Zeznania świadka nie zawierały żadnych luk i niejasności, wobec czego nie było potrzeby uzupełniającego przesłuchania świadka przed sądem. Z tej przyczyny Sąd oddalił wniosek powódki o takie uzupełniające przesłuchanie świadka.

Na wiarę zasługiwały również zeznania świadka K. D. w części,

w której świadek przedstawił tło i proces zawierania Aneksu nr 3 do umowy kredytu.

Z zeznań tego świadka oraz z korespondencji mailowej złożonej do akt sprawy wynika, że przyczyną zawarcia Aneksu nr 3 były problemy z płynnością finansową powódki, która nie była w stanie spłacać rat kredytowych, miała zaległości w spłacie kredytu i poszukiwała rozwiązania w celu obniżenia rat kredytowych. Zeznania świadka w tym zakresie korespondowały z treścią korespondencji mailowej i były wiarygodne. Nie budziła wątpliwości również ta część zeznań świadka, w których świadek podał informacji odnośnie stanu emocjonalnego powódki (płaczliwości) w okresie poprzedzającym zawarcie Aneksu nr 3. Ocena tego stanu w kontekście możliwości rozpoznania znaczenia dokonywanej czynności prawnej nie należała do świadka, lecz do biegłych sądowych odpowiedniej specjalności, ponieważ wymagała posiadania wiedzy eksperckiej z dziedziny psychologii i psychiatrii. Zeznania świadka K. D. nie mogły posłużyć Sądowi do dokonania ustaleń faktycznych w zakresie okoliczności związanych z Aneksem „(...)”, ponieważ świadek nie brał udziału w zawieraniu tego aneksu. Z informacji podanych przez świadka wynika, że zakończył on pracę w pozwanym banku w listopadzie 2013 r., gdyż „nie chciał firmować produktów tego banku”. Świadek ujawnił zatem swoje negatywne nastawienie do pozwanego banku. W tych okolicznościach dokonana przez świadka subiektywna ocena, że „obniżenie raty na 5 lat było celowym działaniem banku”, żeby „klient nigdy się od banku nie uwolnił”, jest nieadekwatna do historii powódki dotyczącej zawierania umowy kredytu i pierwszego z aneksów do tej umowy (jej sytuacji osobistej i finansowej w tym okresie),

a w szczególności nie zawiera w sobie żadnych informacji, na podstawie których Sąd mógłby dokonać ustaleń faktycznych.

Sąd nie dokonał ustaleń faktycznych na podstawie zeznań świadka I. J. (lekarza internisty, u którego leczyla się powódka), ponieważ świadek nie podała żadnych informacji pozwalających na stwierdzenie stanu zdrowia psychicznego powódki

w okresie dokonywania kwestionowanych czynności prawnych. Świadek podała jedynie, że powódka cierpiała na częste migreny i była znerwicowaną pacjentką.

Sąd uznał za w pełni wiarygodną opinię biegłych sądowych psychologa T. G. i psychiatry M. M.. W wydanej w niniejszej sprawie opinii biegli na podstawie dokumentacji medycznej z leczenia powódki, badania powódki i pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie dokonali oceny objawów chorobowych powódki

w kontekście możliwości zrozumienia przez nią sensu i znaczenia umowy kredytu

i kwestionowanych aneksów do tej umowy oraz świadomego i swobodnego powzięcia decyzji

i wyrażenia woli przez powódkę przy zawieraniu umowy kredytu i aneksów do umowy.

W opinii zasadniczej i uzupełniających biegli wyjaśnili szczegółowo podstawy przyjętych twierdzeń i ocen. Wszystko to pozwala ocenić opinię jako rzetelną, nie budzącą wątpliwości co do wiedzy i fachowości jej autorów, a przedstawione w niej wnioski – jako logiczne wyniki dokonanych analiz, które korespondują z dokumentacją medyczną powódki.

Zeznania powódki S. B. Sąd ocenił jako wiarygodne jedynie w tej części,

w której powódka opisała przyczyny i cel zawarcia przedmiotowej umowy kredytu i aneksów do umowy oraz swoją sytuację osobistą i zdrowotną w tym okresie. W tej części zeznania powódki pozostają w szczególności w zgodzie z zeznaniami świadków oraz dokumentami

i nie budzą wątpliwości. Nie zasługują natomiast wiarę zeznania powódki w części, w której twierdziła ona, że na zawarcie spornych aneksów do umowy kredytu została nakloniona przez doradców kredytowych, że aneksy tej nie były jej potrzebne, że nie rozumiała ich znaczenia oraz że bank uzależniał zawarcie umowy kredytu od zawarcia Aneksu „(...)”.

W tym zakresie zwrócić trzeba uwagę na nieścisłości w zeznaniach powódki, która z jednej strony twierdziła, że w czasie zawarcia umowy kredytu była aktywna zawodowo i jej wynagrodzenie było na tyle wysokie, że bez problemu pokryłoby jej miesięczne zobowiązania kredytowe względem banku, natomiast z drugiej strony wskazywała: „potrzebowałam współpomocy we wzięciu kredytu i w płaceniu rat, mąż tego dotrzymywał, płacił ze mną solidarnie raty, a nawet w czasach, kiedy nie zarabiałam dobrze, to płacił sam raty”. Takie twierdzenia powódki pozostają w sprzeczności z wiarygodnymi zeznaniami świadków oraz wydrukami korespondencji mailowej powódki ze świadkami, z których wynika, że powódka ze względu na swoją sytuację osobistą i finansową była

w okresie zawierania umowy kredytu i pierwszego aneksu do tej umowy zainteresowana obniżeniem rat kredytowych w początkowym okresie po zawarciu umowy kredytu – w celu dostosowania się do swojej zmienionej sytuacji finansowej po rozstaniu z mężem (konieczności utrzymywania siebie i mieszkania wyłączenie z własnych dochodów, znacznie niższych od dochodów jej męża), zaś potrzeba zawarcia kolejnych aneksów wynikała z utraty płynności finansowej przez powódkę, która nie była w stanie regulować rat kredytu

w ustalonej wysokości. Za nieprawdopodobne trzeba też uznać, żeby powódka nie przeanalizowała treści umowy kredyt i aneksów do umowy, skoro wiązały się one dla niej

z istotnymi zobowiązaniami, zaciąganych na kilkadziesiąt lat. Pierwszy aneks do umowy kredytu zawierany był przy udziale kredytu zawierany był przy udziale doradcy finansowego z (...) S.A., który – jak wynika z poczynionych ustaleń – wyjaśniał powódce konstrukcję i konsekwencję rozwiązania przyjętego w tym aneksie. Natomiast rozwiązanie przyjęte w Aneksie nr 3 do umowy kredytu było wyjaśnienia powódce przez pracownika banku zarówno w rozmowach telefonicznych oraz w korespondencji mailowej, a nadto skonsultowane przez nią z doradcą kredytowym. Nie sposób więc uznać, żeby powódka zawierała kwestionowane aneksu w sposób bezrefleksyjny, bez analizy ich znaczenia i konsekwencji.

W podobny sposób Sąd ocenił zeznania pozwanego J. S.. Za wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanego w części, w której pozwany przedstawił tło zawarcia umowy kredytu i aneksów do umowy, w szczególności ówczesną sytuację

życiową i zdrowotną powódki. Sąd ocenił jako niewiarygodne zeznania pozwanego w tej części, w której wskazywał on na brak udzielania przez doradcę finansowego i pracowników pozwanego banku informacji co do konsekwencji zawarcia spornych aneksów do umowy kredytu. Złożone do akt sprawy dokumenty (wydruki korespondencji mailowej) oraz zeznania świadków B. S. i K. D. przeczą bowiem takim twierdzeniom pozwanego. Podkreślić też trzeba w tym kontekście, iż pozwany podczas przesłuchania wskazywał, że jego udział w procedurze kredytowej ograniczał się jedynie do złożenia kilku podpisów na dokumentach, które przeczytał jedynie pobieżnie, gdyż ufał powódce i akceptował jej wybory. Podał także, że gdyby widział, że powódka nie rozumie znaczenia zawieranych czynności, to wyraziłby swój sprzeciw, że nie miał wątpliwości, że powódka rozumiała Aneks nr 3 oraz że gdyby miał wątpliwość, czy powódka rozumie Aneks nr 3, to by go nie podpisał.

Sąd zważył, co następuje:

Oceniając żądania objęte pozwem wskazać potrzeba w pierwszym rzędzie, że domagając się ustalenia prawa lub stosunku prawnego na podstawie art. 189 k.p.c. powód wykazać musi istnienie interesu prawnego. Interes prawny stanowi kryterium merytoryczne,

a jego brak skutkuje oddaleniem powództwa. Taki interes prawny występuje wówczas, gdy istnieje niepewność prawa lub stosunku prawnego zarówno z przyczyn faktycznych, jak

i prawnych, którą jest w stanie usunąć sądowy wyrok ustalający. Chodzi tu o sytuację, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości.

W orzecznictwie przyjęto, że nie zachodzi z reguły interes prawny w rozumieniu art. 189 k.p.c., gdy zainteresowany może osiągnąć w pełni ochronę swych praw na innej drodze, zwłaszcza w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych (tak SN w orz. z dnia 22.11.2002 r., IV CKN 1519/00, LEX nr 78333 i z dnia 04.01.2008 r.,

III CSK 204/07, M. Spół. 2008/3/51). Ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa następuje wtedy przesłankowo w sprawie o świadczenie. Powództwo o ustalenie prawa lub stosunku prawnego może być uwzględnione wtedy, gdy spełnione są dwie przesłanki merytoryczne: interes prawny oraz wykazanie prawdziwości twierdzeń powoda, że dane prawo lub stosunek prawny rzeczywiście istnieje. Pierwsza z tych przesłanek warunkuje określony skutek tego powództwa, decydując o dopuszczalności badania i ustalania prawdziwości twierdzeń powoda. Wykazanie zaś istnienia drugiej z tych przesłanek decyduje o kwestii zasadności powództwa (vide orz. SN z 27.06.2001 r., II CKN 898/00, Legalis nr 277455).

W sytuacji istnienia pomiędzy powódką i pozwanym bankiem sporu co do ważności przedmiotowej umowy kredytu i aneksów do umowy, ze względu na zarzucane przez powódkę ich wady prawne, interes prawny powoda w żądaniu ustalenia nieważności umowy i aneksów jawi się jako oczywisty. Powódka nie ma bowiem innej możliwości przesądzenia kwestii ważności umowy kredytu i aneksów do umowy. Umowa tak formalnie wiąże

i powinna być wykonywana w formie ukształtowanej m.in. spornymi aneksami. Jedynie sądowy wyrok ustalający jest w stanie definitywnie – w sposób wiążący przesądzić kwestię ważności umowy i aneksów oraz zakończyć istniejący w tym zakresie spór, powstały

w wyniku sformułowanych przez powódkę zarzutów. Skutku takiego nie byłoby w stanie wywołać zasądzenie części lub nawet całości zapłaconych nienależnie przez kredytobiorców na rzecz banku świadczeń z tytułu rat kredytowych, gdyż takie ewentualne orzeczenie wiązałoby jedynie co do przeszłych, już zapłaconych świadczeń.

Zgodnie z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe,

w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia spornej umowy kredytu (tekst jedn.: Dz.U.

z 2002 r., nr 72, poz. 665, z późn. zm.), przez umowę kredytu bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W myśl art. 69 ust. 2 Prawa bankowego, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu,

3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Nieważna jest również czynność sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 3 k.c.).

Zarzucając nieważność umowy kredytu powódka powoływała się na jej zawarcie w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli. Taki sam zarzut zgłosiła również co do objętych pozwem aneksów do umowy kredytu. Wskazać trzeba zatem, że zgodnie z art. 82 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych. Świadomość, o której mowa w art. 82 k.c., dotyczy zarówno powzięcia decyzji, jak i wyrażenia woli, co potwierdza łącząca je koniunkcja.

Stan wyłączający świadomość to brak rozeznania, niemożność rozumienia zachowań własnych i zachowań innych osób, niezdawanie sobie sprawy ze znaczenia i skutków własnego postępowania. Stan taki musi przy tym wynikać z przyczyny wewnętrznej, a więc ze stanu, w jakim znajduje się osoba składająca oświadczenie woli, a nie z okoliczności zewnętrznych, w jakich osoba ta się znalazła. Zazwyczaj najczęstszą przyczyną stanu wyłączającego normalne funkcjonowanie procesu decyzyjnego i mechanizmów uzewnętrzniania woli są choroby i różnego rodzaju zaburzenia psychiczne, rozwinięte zmiany miażdżycowe, działanie narkotyków, alkoholu lub środków farmakologicznych. Stosunek psychiczny do podejmowanego zachowania się i jego skutków opiera się na przewidywaniu i woli. Oba te czynniki zakładają istnienie nieupośledzonego działania funkcji psychicznych, pozwalające na właściwe rozeznanie znaczenia i skutków swego zachowania się oraz pokierowania swym postępowaniem (orz. SN z 11.12.1979 r., II CR 448/79, LEX nr 1633289). Nawet stwierdzenie u osoby dokonującej czynności prawnej choroby psychicznej nie powoduje automatycznie nieważności tej czynności. W takim wypadku niezbędne jest przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, czy w chwili dokonania czynności osoba ta działała z rozeznaniem. Natomiast, stan wyłączający swobodę należy rozumieć jako wykluczający możliwość podejmowania jakiegokolwiek samodzielnej decyzji lub inaczej jako sytuację wyłączającą możliwość swobodnego, nieskrępowanego wyboru zachowania.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe nie potwierdziło twierdzeń strony powodowej co do istnienia takiego stanu psychicznego u powódki, który wyłączałby jej świadomość lub swobodę powzięcia decyzji i wyrażenia woli przy dokonywaniu kwestionowanych czynności prawnych. Dla sprawdzenia zarzutu nieważności czynności prawnej na podstawie art. 82 k.c. potrzebne jest posiadanie wiadomości specjalnych i dlatego kluczowe znaczenie musi mieć opinia biegłych (art. 278 § 1 k.p.c.), a nie zeznania (wyjaśnienia) stron, czy świadków, którzy takich wiadomości specjalnych nie posiadają. W opinii psychologiczno-psychiatrycznej wydanej w niniejszej sprawie biegli dokonali oceny stwierdzonych u powódki w przeszłości zaburzeń psychicznych dla jej funkcjonowania w okresie dokonywania przedmiotowych czynności, nie stwierdzając, żeby w okresach bezpośrednio zbliżonych do zawierania umowy kredytu hipotecznego z dnia 23 lutego 2010 r. oraz aneksów do umowy z dnia 19 kwietnia 2010 r. i z dnia 22 maja 2012 r. występowało u powódki reaktywne zaostrzenie stanu psychicznego, z objawami chorób psychicznych bądź dysfunkcji poznawczych, które wyłączałyby świadome lub swobodne powzięcie przez nią decyzji i wyrażenie woli.

Nie można a priori przyjmować istnienia stanu wyłączającego świadomość nawet osób chorych psychicznie lub niedorozwiniętych umysłowo i to nawet wtedy, gdy są ubezwłasnowolnione całkowicie lub częściowo (powódka taką osobą nie jest), gdyż w danym momencie działać one mogą z wystarczającym rozeznanieniem, czyli w stanie tzw. lucidum intervallum. Z dokumentacji medycznej powódki i z opinii biegłych wynika, że u powódki rozpoznano w przeszłości zaburzenia (...) oraz zaburzenia (...). Z przeprowadzonych w niniejszej sprawie dowodów, w tym zeznań świadków oraz z przesłuchania powódki i pozwanego, wynika, że objawy takich zaburzeń nie występowały u powódki w okresie zawierania umowy kredytu i Aneksu „(...)” do umowy. Powódka była natomiast w gorszym stanie psychicznym w okresie zawierania Aneksu nr 3 do umowy (była płaczliwa, niestabilna emocjonalnie), miała wtedy problemy finansowe ze względu na brak pracy. Objawy tego rodzaju nie dawały jednak podstaw do stwierdzenia, że przy zawieraniu tego aneksu powódka była niezdolna do rozumienia swojej sytuacji, podejmowanych działań i przewidywania ich konsekwencji,

a w konsekwencji by nie była w stanie podjąć świadomie decyzji i wyrazić woli w przedmiocie zawarcia tego aneksu. Decyzja powódki o zawarciu tego rodzaju aneksu, skutkującego obniżeniem rat kredytu na pewien okres czasu, jawi się jako racjonalna w ówczesnej sytuacji powódki, kiedy nie posiadała wystarczających środków finansowych na spłatę zbyt wysokich dla niej rat. Przed zawarciem tego aneksu powódka prowadziła rozmowy telefoniczne i korespondencję mailową z pracownikiem banku, w których wyjaśniane były jej zasady i skutki aneksu, a nadto konsultowała propozycję aneksu z doradcą kredytowym, który doradzał jej wcześniej przy zawarciu umowy kredytu, a proces ustalania treści aneksu trwał przez pewien, dość długi okres czasu (około półtora miesiąca). Nawet sprzyjający powódce w niniejszej sprawie pozwany J. S. (były mąż powódki) nie miał żadnych wątpliwości co do rozumienia przez powódkę znaczenia umowy kredytu i aneksów w momencie ich zawierania.

W rezultacie brak było podstaw do stwierdzenia, aby podczas zawierania umowy kredytu hipotecznego z dnia 23 lutego 2010 r. oraz aneksów do umowy z dnia 19 kwietnia 2010 r. i z dnia 22 maja 2012 r. powódka pozostawała w stanie psychicznym, wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie przez nią decyzji i wyrażenie woli. Brak było podstaw do stwierdzenia nieważności tych czynności prawnych na podstawie art. 82 k.c.

Nie ma racji powódka zarzucając nieważność Aneksu „(...)” i Aneksu nr 3 do umowy kredytu, ze względu na ich sprzeczność z art. 69 ust. 2 pkt 2, 4 i 6 Prawa bankowego, co miało wynikać z braku określenia w treści zmienionego aneksami stosunku prawnego kwoty kredytu, zasad spłaty i sposobu zabezpieczenia kredytu. Zwrócić trzeba uwagę, że kwestionowane aneksy dokonały zmian umowy kredytu wyłącznie w zakresach w nich wskazanych, tj. przede wszystkim przewidywały odroczeniem zapłaty części rat kredytowych – ze skutkiem doliczenia sumy tych odroczonej do salda kredytu, po upływie okresów obowiązywania aneksów, a drugi z kwestionowanych aneksów wydłużał nadto okres spłaty kredytu. W aneksach wskazano, że pozostałe postanowienia umowy pozostają bez zmian. Aneksy wraz z umową kredytu stanowią integralną całość, modyfikując ją w oznaczonym zakresie. Aneksy nie stanowią nowej umowy kredytu, zatem nie można oczekiwać, żeby powtarzały postanowienia umowy. Przedmiotowa umowa kredytu, w tym również w kształcie zmienionym aneksami nr 1 i 3 zawiera wszystkie elementy wymagane przez art. 69 ust. 2 pkt 2, 4 i 6. W umowie wskazano, że kredyt został udzielony w złotych polskich, podano kwotę kredytu oddaną przez bank do dyspozycji kredytobiorcy, zasady i termin spłaty kredytu (w ratach kredytowych wyliczanych w sposób podany w umowie, przy zastosowaniu zmiennego oprocentowania, którego sposób ustalania został określony w umowie), jak również sposoby zabezpieczenia spłaty kredytu (w szczególności w formie hipotek ustanowionych na rzecz banku we wskazanych w umowie sumach). Aneksy wprowadzały taką tylko zmianę, że na mocy porozumienia stron część rat kredytowych została odroczone na czas obowiązywania aneksów, a suma tych odroczonej rat (niemożliwa do dokładnego określenia w momencie zawierania aneksów ze względu na wyliczanie rat przy zastosowaniu zmiennego oprocentowania) miała zostać doliczona do salda kredytu pozostającego do spłaty, przy zachowaniu ustalonych warunków umowy co do oprocentowania kredytu. Doliczenie odroczonej części rat kredytowych do salda kredytu pozostającego do spłaty nie oznacza po upływie okresu obowiązywania aneksów nie oznacza potrzeby określania na nowo kwoty kredytu, bowiem w art. 69 ust. 2 pkt. 2 Prawa bankowego chodzi o kwotę

kredytu (kwotę środków pieniężnych) oddana do dyspozycji kredytobiorcy (przepis ten należy czytać łącznie z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego), a w tym zakresie aneksy nie wprowadzały żadnych zmian.

Wbrew zarzutom powódki, zastosowany w kwestionowanych aneksach mechanizm odraczania rat na znaczący okres, a następnie ich kapitalizacji, nie można uznać za sprzeczny z naturą kredytu bankowego. Mechanizm ten nie narusza, jak twierdzi powódki, ustawowej konstrukcji kredytu, której przedmiotowo istotnym elementem jest obowiązek zwrotu kwoty otrzymanej. Mechanizm ten dotyczył zwrotu ustalonej części rat, których zapłata została odroczone na pewien okres czasu (kredytowych (nieodroczone część rat spłacana przez czas obowiązywania aneksów była zaliczana na spłatę kapitału kredytu), lecz w zamian za to kredytobiorca musiał zwrócić bankowi kwoty odroczonej raty z odsetkami, wyliczonymi tak jak dla kapitału kredytu. Nie ma przeszkód, by w ramach zasady swobody umów wyrażonej w art. 353¹ k.c. strony zawarły tego rodzaju umowę jak w przypadku spornych aneksów, w celu udzielenia kredytobiorcy okresowej ulgi w spłacie kredytu czy dokonania restrukturyzacji kredytu zagrożonego niespłacalnością. Nie sposób tu się doszukać naruszenia natury stosunku kredytu bankowego. Zastosowanie tego rodzaju mechanizmu nie prowadziło zatem do nieważności aneksów do umowy kredytu.

Niezasadnie powódka zarzuciła sprzeczność aneksów z przepisami ustaw o kredycie konsumenckim. Umowa kredytu zawarta została w dniu 25 lutego 2010 r., a Aneks nr 1 do umowy kredytowej w dniu 19 kwietnia 2010 r., a zatem pod rządami ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 20 lipca 2001 r. (Dz. U. nr 100, poz. 1081, ze zm.). Aneks nr 3 zawarto w dniu 22 maja 2012 r. Ustawa o kredycie konsumenckim z 12 maja 2011 r. (Dz. U. nr 126, poz. 715) została ogłoszona w dniu 17 czerwca 2011 r. i zgodnie z art. 68 weszła w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, zaś według art. 66 ust. 1 tejże ustawy do umów zawartych przed dniem jej wejścia w życie stosuje się przepisy dotychczasowe. Na gruncie przywołanych ustaw o kredycie konsumenckim informacje o takie parametry jak całkowity koszt kredyt czy rzeczywista roczna stopa oprocentowania nie były traktowane jako elementy przedmiotowo istotne umowy kredytu. Do elementów przedmiotowo istotnych umowy kredytu nie odnosiły się także informacja o uprawnieniu i skutkach przedterminowej spłaty dodatkowego kredytu konsumenckiego ani informacja o terminie, sposobie i skutkach wykonania uprawnienia do odstąpienia od umowy udzielającej dodatkowego kredytu konsumenckiego Świadczy o tym art. 15 ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 20 lipca 2001 r. i 45 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim z dnia 12 maja 2011 z których wynika, że w przypadku naruszenia przez kredytodawcę postanowień ustawy konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez oprocentowania (odsetek) i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie, czyli otrzymuje tzw. kredyt „darmowy”. Sankcja kredytu darmowego jest jedyną sankcją za naruszenie przepisów w/w ustaw o kredycie konsumenckim w zakresie obowiązków informacyjnych. Przywołane ustawy nie przewidywały innych sankcji w postaci nieważności umowy ani nie dawały prawa do uchylenia się od oświadczenia woli o zawarciu umowy.

Bezpodstawne było stanowisko powódki co do możliwości uznania za nieważne aneksów do przedmiotowej umowy kredytu ze względu na dopuszczenie się przez bank nieuczciwych praktyk rynkowych w rozumieniu ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r.

o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. 2007 r., nr 171, poz. 1206 ze zm.). Ustawa ta w art. 3 zakazuje stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

W myśl ustawy, praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu (art. 4 ust. 1 ustawy). Za nieuczciwą praktykę rynkową uznaje się w szczególności praktykę rynkową wprowadzającą w błąd oraz agresywną praktykę rynkową, a także stosowanie sprzecznego

z prawem kodeksu dobrych praktyk. Praktyki te nie podlegają ocenie w świetle przesłanek określonych w ust. 1 (art. 4 ust. 2 ustawy). Zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy, praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. W myśl art. 5 ust. 3 pkt. 5 ustawy wprowadzające w błąd działanie może w szczególności dotyczyć ceny, sposobu obliczania ceny lub istnienia szczególnej korzyści cenowej. Przywołać należy tu jeszcze art. 6 ust. 1 tejże ustawy, zgodnie z którym praktykę rynkową uznaje się za zaniechanie wprowadzające w

błąd, jeżeli pomija istotne informacje potrzebne przeciętnemu konsumentowi do podjęcia decyzji dotyczącej umowy i tym samym powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Przepisy przywołanej ustawy nie przewidują jednak skutku w postaci nieważności umowy z mocy prawa w razie dopuszczenia się przez kontrahenta konsumenta nieuczciwej praktyki rynkowej. Artykuł 12 ust. 1 pkt 4 ustawy pozwala konsumentowi, którego interes został zagrożony lub naruszony, żądać naprawienia wyrządzonej szkody na zasadach ogólnych, w szczególności żądać unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń# oraz zwrotu przez przedsiębiorcę# kosztów związanych z nabyciem produktu. Unieważnienie umowy w tym trybie następuje na mocy prawokształtującego orzeczenia sądowego, zatem konieczne jest zgłoszenie odpowiedniego żądania procesowego. Takie żądanie odszkodowawcze – o unieważnienie aneksów do umowy kredytu wraz z obowiązkiem zwrotu świadczeń – nie zostało zgłoszone przez powódkę w niniejszej sprawie.

Wobec tego na dla porządku już tylko wskazać trzeba, iż materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie dawał podstaw do stwierdzenia, aby bank dopuścił się względem powódki nieuczciwych praktyk rynkowych w związku z zawarciem spornych aneksów. Nie można uznać za wiarygodne twierdzeń powódki, że nie mogła rozpoznać konsekwencji ekonomicznych, jakie dla niego wygeneruje zawarcie aneksów do umowy. Jak wcześniej wskazano, celem zawarcia aneksów przez powoda było obniżenie wysokości rat pożyczki na pewien okres czasu, a z treści aneksów jednoznacznie wynikało, że po upływie okresów ich obowiązywania bank skapitalizuje sumę wszystkich odroczonej rat i doliczy ją do salda kredytu. Oczywistym było, że po upływie okresów obowiązywania aneksów raty kredytu będą nawet wyższe niż przed ich zawarciem, ze względu na doliczenie odroczonej części rat do kapitału kredytu. Wobec jasnych zapisów aneksów nie można powiedzieć, by bank wprowadził powódkę w błąd i by powódka był nieświadoma tych konsekwencji, oraz przyjąć, że powódka nie podjęłaby decyzji o zawarciu aneksów, gdyby miała świadomość takich konsekwencji. Aneksy odpowiadały ówczesnym potrzebom powódki, wynikającym z jej niepewnej bądź złej sytuacji finansowej.

Nie mógł wywołać zamierzonego skutku także zarzut naruszenia przez pozwanego art. 24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. z 2007 r., nr 50, poz. 331, z późn. zm.), który zakazuje przedsiębiorcy stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (w ust. 1), kwalifikując jako takie praktyki – zgodnie z brzmieniem obowiązującym w dacie zawierania przedmiotowych aneksów – m.in. naruszenie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji (w ust. 2 pkt. 2) oraz proponowanie konsumentom nabycia usług finansowych, które nie odpowiadają potrzebom tych konsumentów ustalonym z uwzględnieniem dostępnych przedsiębiorcy informacji w zakresie cech tych konsumentów lub proponowanie nabycia tych usług w sposób nieadekwatny do ich charakteru (w ust. 2 pkt. 4). Z Stwierdzenie takiej praktyki przez uprawniony organ wskazany w ustawie nie prowadzi do nieważności zawartej przez strony umowy, gdyż ustawa o ochronie interesów konsumentów nie przewiduje takiej sankcji. Na gruncie niniejsze sprawy nie istniały też podstawy do stwierdzenia, żeby powódce nie udzielono lub udzielono nierzetelnych informacji co do konsekwencji zawarcia aneksów lub by zaproponowane jej aneksy były nieadekwatne do jej potrzeb.

W ocenie Sądu, brak jest podstaw do uznania spornych aneksów za nieważne z uwagi na ich sprzeczność z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Uznanie umowy

(i analogicznie aneksu do umowy) za nieważną ze względu na te zasady może nastąpić

w wypadkach wyjątkowych, posiadających mocne uzasadnienie aksjologiczne (por. orz. SN

z 28.01.2016 r., I CSK 16/15, MonPrBank 2017/13/35). Powódka nie wykazała, by podczas zawierania spornych aneksów do umowy pożyczki znajdowała się w nietypowej sytuacji. Właściwości osobiste powódki również nie wskazują na wykorzystanie wyjątkowej przewagi banku: aneksy były jasne w swej treści co do ich znaczenia i konsekwencji ekonomicznych dla kredytobiorców, a powódka z racji posiadanego doświadczenia życiowego i wykształcenia nie powinna mieć problemów z ich zrozumieniem.

Z treści obydwu kwestionowanych aneksów jednoznacznie wynika, że przez okres obowiązywania aneksów kredytobiorcy będzie płacić niższe raty kredytowe, we wskazanych w aneksach kwotach zaliczanych na spłatę kapitału kredytu, lecz po upływie okresów obowiązywania aneksów bank wyliczy sumę kwot wszystkich odroczonej płatności i doliczy ją do salda kredytu pozostałego do spłaty. W Aneksie „(...)” wyraźnie wskazano że Bank, po upływie 18 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego Aneksu wyliczy sumę kwot wszystkich odroczonej rat naliczonych przez Bank zgodnie z ust. 1 i 2

i doliczy ją do kredytu pożyczki pozostającego do spłaty (§ 1 ust. 4). Podobnie, w Aneksie nr 3 zapisano, że Bank po upływie 60 miesięcy od dnia wejścia w życie Aneksu doliczy do salda kapitału kredytu odsetki, których spłata została zawieszona na podstawie § 1 ust. 2, zaś spłata kredytu (w tym odroczonej części rat) wraz z należnymi odsetkami nastąpi na zasadach określonych umową kredytu (§ 1 ust. 5).

Celem zawarcia obydwu kwestionowanych aneksów były udzielenie powódki, na pewne okresy czasu, ulgi w spłacie rat kredytowych, ze względu na jej sytuację osobistą

i finansową związaną z rozstaniem z mężem i ograniczeniem możliwości zarobkowych. Konsekwencją tej ulgi było to, że odroczonej część rat kredytowych została następnie doliczona do kapitału kredytu, co było w pełni jasne w kontekście przytoczonych wyżej zapisów Aneksów. Na gruncie stanu faktycznego niniejszej sprawy nie było podstaw do postawienia wniosku, że operacja taka nadmiernie uprzywilejowała bank kosztem kredytobiorcy i że była nieuczciwa. Trudno wymagać od banku, by zrezygnował z części odsetek kapitałowych od udostępnionej kredytobiorcy kwoty, z uwagi na problemy kredytobiorcy w spłacie rat kredytowych czy jakieś inne interesy kredytobiorcy, z powodu których chce on płacić przez pewien okres czasu obniżone raty. Dlatego jedyną dostępną opcją w celu udzielenia powódki ulgi w spłacie rat kredytu, akceptowalną dla obydwu stron umowy, było doliczenie odroczonej części rat kredytowych do kapitału kredytu. Wiązało się to oczywiście z koniecznością zwrotu przez kredytobiorcę podwyższonej kwoty w formie wyższych rat kredytowych, czego powódka musiała być w pełni świadoma, bo wynikało to jasno z treści aneksów. Ponadto postępowanie dowodowe wykazało, że mechanizm działania aneksów został powódce wyjaśniony przy zawieraniu Aneksu nr 1 przez doradcę kredytowego z (...) S.A., a przy zawieraniu Aneksu nr 3 przez pracownika banku. Wskazują na to nie tylko zeznania świadków, ale i treść korespondencji mailowej złożonej do akt sprawy, z której wynika, że przy zawarciu Aneksu nr 3 powódce przedstawiono nawet symulację wysokości rat kredytu, jakie obowiązują aktualnie i jakie będą obowiązywać

w okresie działania aneksu oraz po jego zakończeniu. Nie mogło być też w tej sytuacji zaskoczeniem dla powódki, że po upływie okresów obowiązywania aneksów wzrosnie znacznie wysokość rat kredytowych w stosunku do rat z czasu obowiązywania aneksów, skoro z momentem wejścia w życie aneksów nastąpiła znaczna obniżka tych rat. Bank nie był zobowiązany względem kredytobiorców, ze skutkiem nieważności aneksów, do badania zdolności kredytowej kredytobiorców (w tym powódki) przy zawieraniu aneksów. Kredytobiorcy, w tym powódka, na podstawie informacji podawanych w procesie zawierania spornych aneksów i znajdujących się w samych aneksach byli w stanie, przy zachowaniu elementarnej staranności, ocenić skutki ekonomiczne wynikające z zawarcia aneksów. Opisana konstrukcja i treść aneksów nie może więc być uznana za nieuczciwą, sprzeczną

z zasadami współżycia społecznego (dobrymi obyczajami) ani za prowadzącą do nieważności spornych aneksów na podstawie art. 58 § 2 k.c.

Z tych wszystkich przyczyn, Sąd w pkt. I sentencji wyroku, na podstawie powołanych przepisów oddalił powództwo w całości – zarówno co do żądania głównego, jak i co do

Orzekając o kosztach postępowania w pkt. II sentencji wyroku, Sąd kierował się zasadą odpowiedzialności za wynik procesu wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c. Powódka, jako przegrywająca sprawę, obowiązana jest zwrócić pozwanemu koszty postępowania niezbędne do celowej obrony w wysokości 10.817 zł, na którą składają się uiszczona opłata skarbową od pełnomocnictwa procesowego w wysokości 17 zł i wynagrodzenie pełnomocnika procesowego pozwanego w stawce 10.800 zł, ustalonej stosownie do § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Nieuiszczone przez strony koszty sądowe z tytułu wydatków na opinię biegłych sądowych i uzyskanie dokumentacji medycznej powódki, wyłożone tymczasowo przez Sąd Okręgowy w Warszawie wyniosły łącznie 8.029,49 zł, z tym że powódka została zwolniona od zaliczki na opinię biegłych w wysokości 1.000 zł. Pozostała po odjęciu tej zaliczki kwotę wydatków wynoszącą 7.029,49 zł, ze względu na wskazany wyżej wynik sprawy, Sąd na podstawie art. 83 ust. 2 w zw. z art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz.U. z 2022 r., poz. 1125) w pkt. III sentencji wyroku nakazał pobrać od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie.